

"Cüz'iyat gibi külliyyatın dahi birer şahs-ı mânevîsi vardır ki, birer vazife-i külliyesi görünüyor, onda bir hizmet-i külliye görünüyor." Külliyyat ve cüziyat tabirlerinin istılahî mânaları nedir? Melekler bunların şahs-ı manevîleri midir?

"**Küllî**" kelimesi, lügat manasıyla, büyüklük, genişlik, azamet gibi mânalar ifade eder. Meselâ **insanın bütün organlarını ve duygularını yaratılış gayelerinde kullanması küllî bir ubudiyettir**. Keza, dua ederken bütün müminleri niyet etmek de küllî bir niyet olur.

İstılah manasıyla, **küllî** denilince onun temsil ettiği **cüzî fertlerin tümünü** anlıyoruz. **Küllî**, bir şahs-ı manevîdir, hariçte vücudu yoktur. Cüz'î fertlerin ise hariçte vücutları vardır. Meselâ, **insan** denildiği zaman bir nev'in ismini kastederiz, bu bir küllî mânadır. **Her bir insan** ise o küllî mânayı gösteren cüz'î birer ferttirler.

"Cüz'iyat gibi külliyyatın dahi birer şahs-ı mânevîsi vardır."(1) cümlesini çiçekler âleminden birer misalle açıklamaya çalışalım:

Bir laleyi ve bir menekşeyi tek başlarına düşündüğümüzde, bunlar lale ve menekşe nev'inin cüz'î birer ferdi olurlar. Lalelerin tümünü birlikte nazara aldığımızda karşımıza bir şahs-ı manevî çıkar. Her bir lalenin tesbihatını temsil eden bir melek olduğu gibi, lale nev'inin tüm fertlerinin bütün tesbihlerini birlikte temsil eden daha büyük bir melek de olacaktır.

Aynı şey, sümbül için de aynen geçerlidir. Sümbüllerin tümünün de tesbihlerini temsil eden bir müekkel melekleri vardır.

Bu iki örneği bütün çiçek nevilerine, bütün meyve ağaçlarına, bütün hayvan türlerine tatbik ettiğimizde birbirinden ayrı, ama birbirini tekmil eden nice farklı nev'iler ve bunların çok farklı tesbihleri ortaya çıkar. Bu nevilerin her birini temsil eden büyük melekler de birbirinden farklı olacaklardır. Nebatât ve hayvanât âlemlerinin her bir nev'inin yaptıkları bu küllî hizmetler, Üstadımızın ifadesiyle **"nihâyetsiz melâike envâr"** olduğunu bildirmektedir.

(1) bk. [Sözler, Yirmi Dokuzuncu Söz.](#)